

Skrämmande ökning av skolbränder

Intervju med Göran Schnell

Varje skoldag brinner det i två av landets skolor. På tio år tredubblades det totala antalet skolbränder enligt experternas uppskattning. Under de senaste två åren har dock den dystra utvecklingen brutits, bland annat tack vare opinionsarbetet från Svenska Brandskyddsföreningen.

- Vi har lyckats nå skolvärlden, för det är personalen, eleverna och föräldrarna där som med hjälp av kommunledningarna kan lösa problemet, säger föreningens VD Göran Schnell.

De förskräckande siffrorna över utvecklingen är föreningens beräkningar av alla incidenter inklusive de som skolorna klarar av själva utan att larma Räddningstjänsten och utan att ens registrera dem. Det mesta som händer rapporteras inte, bland annat eftersom det kan ge skolan dåligt rykte vilket i sin tur kan leda till färre elever och mindre intäkter.

De skolbränder som Räddningstjänsten ryckte ut på ökade mellan 1996 och 2006 från 321 till 505, och andelarna där det var anlagt från 30 till 51 procent.

- Den totala ökningen är större än för några andra typer av bränder, och Sverige är värst i Europa, säger Göran Schnell.

Det är bara England som har skolbränder i en omfattning liknande Sveriges. I Grekland hade man under ett år bara tolv fall.

- Att tända elda i en skola är där som att göra det i en kyrka, och det gör man ju bara inte, säger Schnell.

Han är förvånad över att fenomenet inte diskuteras mer här hemma och att inte fler politiker engagerat sig i frågan. Det är viktigt att kommunledningen tydligt visar att den inte accepterar företeelsen och ger skolförvaltningen i uppdrag att göra något åt den.

Annars är Göran Schnells analys att skolbränderna har att göra med den allmänna stämningen och miljön på skolan.

- Det är en trappa där det ofta börjar med ett grovt språk och mobbing vilket sen utvecklas till bränder, förstörelse och kanske våld, säger han.

Därför är det skolorna som måste ta itu med problemet, men förstås i samarbete med räddningstjänsten, säger han.

Brandskyddsföreningens arbete sedan 2006 har bl.a. riktats mot departement, myndigheter och kommuner, och ökningen av skolbränderna stannade upp 2007 och minskade något 2008. Det har hållits konferenser, bildats nätverk och ordnats träffar och besök runt om i landet.

- Vi har lagt mycket pengar på att skapa en opinion, säger Göran Schnell.

Andelen skolfolk av dem som deltar i konferenserna om skolbränder har fördubblats. Vid en konferens frågade man för övrigt hur många som hade haft bränder på sina skolor. 70 procent räckte upp handen. Det mesta sker under skoltid men de större bränderna inträffar ofta under nätter och lov.

Göran Schnell beräknar att skolbränderna orsakar kostnader för samhället på 500 miljoner kronor på ett år. Det motsvarar 1 200 heltidsanställda lärare, konstaterar han.

I föreningens upplysningsarbete ingår också att visa filmer som visar hur snabbt en brand kan sprida sig men också att informera om hur allvarligt brott det är. Många elever säger att de inte hade tänkt orsaka en brand utan bara ville protestera. Dessutom vet de i regel inte att det kan klassas som mordbrand där andra människors liv har hotats och att straffet för det är fängelse mellan två och sex år. Det kan även leda till att föräldrarna får betala skadestånd på upp emot fem miljoner kronor, påpekar han.

Skolbränder är inget som bara förekommer i vissa av storstädernas socialt belastade förorter utan de uppträder över hela landet. På många håll arbetas det bra med frågan, bland annat i Motala men även i andra Östgötakommuner, berättar Göran Schnell.

Där rapporteras alla brandtillbud och två brandmän åker ut för att samtala med eleverna i lugn och ro. Det ökar förståelsen för riskerna med att tända eld och visar att man inte negligerar de mindre incidenterna. Därmed har man i regel lyckats hindra en upprepning.

Andra positiva tecken är att Brandforsk, Styrelsen för Svensk Brandforskning, startat ett särskilt projekt som under fem år ska specialstudera anlagda skolbränder och bland annat försöka ta reda på orsakerna till dem. För att göra det möjligt har åtta organisationer tillsammans satsat 17 miljoner kronor. En av dem är Kommunassurans Syd.

- Det handlas mycket om beteendeforskning, säger Göran Schnell.